

Życie i męczeństwo Błogosławionych Antoniego Juliana i Leona

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- Przybliżenie sylwetek bł. abp. A.J. Nowowiejskiego i bł. bp. L. Wetmańskiego.
- Pobudzenie do podejmowania wysiłku stawania się świadkiem wiary na wzór biskupów męczenników.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- swoimi słowami wyjaśnia pojęcia męczennik, błogosławiony, seminarium duchowne, ojciec duchowny;
- opowiada o życiu bł. Antoniego Juliana i bł. Leona;
- poprawnie interpretuje sens ich męczeńskiej śmierci i jej znaczenie jako wezwania do życia w duchu Ośmiu błogosławieństw;
- próbuje wskazać możliwości rozwoju duchowego w powiązaniu z przykładem biskupów męczenników.

Pojęcia i postaci

Męczennik, błogosławiony, seminarium duchowne, ojciec duchowny, bł. abp Antoni Julian Nowowiejski, bł. bp Leon Wetmański.

Wartości

Męczeństwo, życie według Ośmiu błogosławieństw, szacunek dla miejsc związanych z płockimi biskupami męczennikami, kult męczenników.

Metody i środki

Praca indywidualna, grupowa i frontalna, wycieczka wirtualny, praca z podręcznikiem, prezentacja multimedialna, quiz, kalambur, pogadanka.

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie

Ojciec nasz.

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: będę potrafił opowiedzieć o życiu i męczeństwie bł. abp. A.J. Nowowiejskiego i bł. bp. L. Wetmańskiego; będę potrafił wyjaśnić, jak w życiu płockich biskupów męczenników uobecniła się droga Ośmiu błogosławieństw; będę potrafił motywować siebie i innych do rozwoju duchowego na wzór bł. Antoniego Juliana i bł. Leona.

Metoda – wycieczka wirtualna, pogadanka. Rozpoczynamy od wycieczki wirtualnej. Możemy wybrać katedrę płocką albo Słupno.

<https://swiatynia3d.pl/project/slupno-kosciol/> (dostęp: 6.06.2023).

https://www.google.com/maps/@52.540932,19.6897387,3a,75y,357.39h,92.55t/data=!3m6!1e1!3m4!1sAF1QipOQT3Poj9_deK_AQaeZl0sE_9Et0F4mi96Yygli!2e10!7i7776!8i3888 (dostęp: 6.06.2023).

Proponujemy uczniom odnalezienie śladów, które przypominają o obecności bohaterów tej katechezy – bł. Antoniego Juliana i bł. Leona. W katedrze, w dwóch bocznych kaplicach, znajdują się epitafia im poświęcone. W kaplicy Najświętszego Sakramentu po lewej stronie jest epitafium bp. Leona. Pod jego podobizną znalazły się słowa z jego testamentu. Twarz biskupa nie patrzy wprost na widza, jak to na ogół się spotyka, ale w kierunku tabernakulum. Ten zabieg ma sugerować, że teraz bp Leon patrzy na twarz Boga w niebie. Zarazem stanowi to przypomnienie, że właśnie w tym miejscu bp Leon, będąc kustoszem katedry, każdego dnia rano długo klęczał i adorował Najświętszy Sakrament. Po przeciwległej stronie transeptu można znaleźć okazałe przedstawienie abp. Antoniego Juliana jako jeszcze młodego, pełnego energii biskupa. Na jego tle widać sylwetki budynków katedry płockiej, seminarium duchownego oraz muzeum diecezjalnego. Wypisane są też dzieła książkowe, które wydał.

Być może w okolicy zamieszkania uczniów są jakieś pamiątki związane z biskupami męczennikami z Płocka.

- Co wiemy o tamtych czasach (pierwsza wojna światowa, wojna bolszewicka, Wielki Kryzys, druga wojna światowa, wymordowanie około 3 tys. księży – 20% ogółu duchowieństwa)?
- Czy potrafimy coś powiedzieć o błogosławionych bp. Leonie Wetmańskim i bł. abp. Antonim Julianie Nowowiejskim? Dlaczego zginęli? Czy musieli oddać życie?
- Czy znamy innych męczenników z okresu drugiej wojny światowej?

Druga propozycja: drama. Wybrany uczeń za pomocą gestów, słów lub przedstawień graficznych próbuje przekazać informację: „biskup męczennik drugiej wojny światowej”. Po jej odgadnięciu można zadać uczniom pytanie, czy potrafią wskazać takiego biskupa. Krótka rozmowa na ten temat, która powinna prowadzić do podania, kogo będzie dotyczyć ta lekcja.

Metoda – praca z podręcznikiem. Wyjaśniamy pojęcia: „męczennik”, „błogosławiony”, „seminarium duchowne” i „ojciec duchowny”. Następnie jedna osoba odczytuje wstęp z podręcznika oraz część poświęconą życiu bł. Antoniego Juliana. Nauczyciel może posłużyć się dostępnymi w internecie zdjęciami przedstawiającymi abp. A.J. Nowowiejskiego i jego czasy. Podsumowuje odczytany biogram. Zalecana jest krótka rozmowa na temat dokonań tego biskupa.

Metoda – praca z Biblią. Uczniowie odczytują polecenie z ćwiczenia 1 (punkt: „Praca na lekcji”), a potem fragment Mt 5, 3–12 (Ośiem błogosławieństw). Następnie w parach lub pojedynczo próbują wskazać trzy błogosławieństwa, które można w sposób szczególny odnieść do abp. Nowowiejskiego. Relacjonując swój wybór, mają uzasadnić podaną odpowiedź.

Metoda – praca z podręcznikiem. Uczniowie odczytują fragment odnoszący się do bł. Leona. Nauczyciel powinien wykorzystać w tym miejscu zdjęcia bp. Wetmańskiego dostępne w internecie. Jako podsumowanie pracy z tekstem rozmowa o najważniejszych osiągnięciach bp. Leona. Można spróbować pokazać, w czym jego życie (jako kapłana i biskupa) było podobne, a w czym odmienne w stosunku do biografii abp. Nowowiejskiego. Sięgając po raz kolejny do tekstu Ośmiu błogosławieństw (Mt 5, 3–12), uczniowie wskazują trzy z nich, które najpełniej odnoszą się do osoby bp. Leona.

Metoda – praca z podręcznikiem. Odczytujemy ostatni fragment z podręcznika (punkt: „Treść lekcji”). Próbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy musieli zginąć. Podkreślamy na koniec, że śmierć obu biskupów była zwieńczeniem ich wiernej służby Chrystusowi. Ona była zwycięstwem miłości nad nienawiścią. Odczytujemy z podręcznika fragment przemówienia św. Jana Pawła II do pielgrzymów z Płocka (punkt: „Kościół przypomina”). Krótko podsumowujemy ten tekst, przywołując słowa Tertuliana (punkt: „Pamiętaj”).

Metoda – praca z podręcznikiem. Uczniowie wykonują ćwiczenie 2 z podręcznika (punkt: „Praca na lekcji”). Poszukiwane zdanie pochodzące od abp. A.J. Nowowiejskiego brzmi: „Rozwijajcie wasze życie religijne, wewnętrzne, aby katolicyzm Wasz stał się katolicyzmem twórczym, apostołskim, zdobywczym”.

Rozmowa na temat tego zdania powinna prowadzić do podkreślenia roli modlitwy, życia sakramentalnego i lektury Pisma Świętego. Można poszukać współczesnych przykładów młodych, twórczych i odważnych katolików albo sformułować propozycje działań, które miałyby taki charakter.

Podsumowanie lekcji

Uczniowie wykonują quiz w formie testu wyboru (załącznik 1; poniżej prócz pytań są poprawne odpowiedzi). Można to zrobić w formie odpowiedzi ustnych według zgłaszania się uczniów, pisemnie lub z wykorzystaniem urządzeń mobilnych.

- 1. Bł. Antoni Julian urodził się w:**
  - a. Lubieniu.
- 2. Bł. Antoni Julian Nowowiejski specjalizował się naukowo w:**
  - b. Liturgice.
- 3. Jego zasługą była gruntowna przebudowa:**
  - c. Katedry płockiej.
- 4. W uznaniu zasług został uhonorowany jednym z najwyższych Polskich orderów:**
  - a. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu „Polonia Restituta”.

5. Ks. Leon Wetmański po powrocie z Rosji w 1918 roku pełnił w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku funkcję:

c. Ojca duchownego i spowiednika kleryków.

6. Ks. Leon Wetmański pełnił opiekę duchową nad zgromadzeniem:

a. Służek NMP Niepokalanej.

7. Bp Wetmański, kierując „Caritas” diecezjalnym, przyczynił się w Płocku do:

b. Likwidacji żebractwa.

8. Miejscem śmierci biskupów męczenników płockich był hitlerowski obóz koncentracyjny w:

c. Soldau (Działdowo).

Modlitwa na zakończenie

Modlitwa z podręcznika.

Praca domowa

Z podręcznika.

Korelacja z edukacją szkolną

● Historia:

Historia Polski, poczynając od okresu przed pierwszą wojną światową, przez czasy II Rzeczypospolitej, a na drugiej wojnie światowej kończąc, wyznacza kontekst dla życia i działalności bł. Antoniego Juliana i bł. Leona. Dokonujący się u schyłku XIX wieku postęp gospodarczy przyczynił się do zmian cywilizacyjnych i społecznych. Rozwijały się także nurty dążące do radykalnych przemian w strukturze świata, które zaowocowały powstaniem ateistycznych systemów totalitarnych, które stały się odpowiedzialne za zagładę milionów istnień ludzkich. Kościół oraz kierujący nim biskupi stawali wobec wyzwań tego czasu polegających na uczestnictwie w budowaniu społeczeństwa II RP opartego na fundamencie wartości chrześcijańskich i narodowych. W wyniku okupacji niemieckiej podczas drugiej wojny światowej naród polski poniósł ogromne straty m.in. w postaci wymordowania znacznej części elit społecznych (naukowców, wysokich urzędników państwowych, osób duchownych czy przywódców organizacji społecznych).

Załącznik 1

1. Bł. Antoni Julian urodził się w:

- a. Lubieniu.
- b. Lubowidzu.
- c. Lubochni.

2. Bł. Antoni Julian Nowowiejski specjalizował się naukowo w:

- a. Prawie kanonicznym.
- b. Liturgice.
- c. Teologii fundamentalnej.

3. Jego zasługą była gruntowna przebudowa:

- a. Bazyliki pułtuskiej.
- b. Bazyliki czerwińskiej.
- c. Katedry płockiej.

4. W uznaniu zasług został uhonorowany jednym z najwyższych Polskich orderów:

- a. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu „Polonia Restituta”.
- b. Orderem „Orła Białego”.
- c. Orderem „Virtuti Militari”.

5. Ks. Leon Wetmański po powrocie z Rosji w 1918 roku pełnił w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku funkcję:

- a. Wicerektora.
- b. Wykładowcy liturgiki.
- c. Ojca duchownego i spowiednika kleryków.

6. Ks. Leon Wetmański pełnił opiekę duchową nad zgromadzeniem:

- a. Służek NMP Niepokalanej.
- b. Benedyktynek.
- c. Nazaretanek.

7. Bp Wetmański, kierując „Caritas” diecezjalnym, przyczynił się w Płocku do:

- a. Likwidacji bezrobocia.
- b. Likwidacji żebractwa.
- c. Likwidacji bezdomności.

8. Miejscem śmierci biskupów męczenników płockich był hitlerowski obóz koncentracyjny w:

- a. Buchenwaldzie.
- b. Dachau.
- c. Soldau (Działdowo).